

Paweł Pindera

Wspomaganie komputerowe nauczania w zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej

---

Nauczyciel i Szkoła 3-4 (44-45), 91-95

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wspomaganie komputerowe nauczania w zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej

W dobie XXI wieku większość dzieci żyje w świecie mediów i multimediiów. S. Juszczyk stwierdza, że dzieci mają większy i szerszy dostęp do mediów i multimediiów aniżeli ich rodzice. Dzięki mediom dzieci wcześniej wchodzi w świat kultury poprzez oglądanie spektakli teatralnych, słuchanie muzyki, audycji itp.¹

Z kolei J. Bednarek uważa, iż częste obcowanie z mediami przygotowuje do funkcjonowania w coraz bardziej z informatyzowanym świecie. Dzięki mediom możliwe jest oddziaływanie na wszystkie zmysły, ponieważ przy odbiorze i przetwarzaniu wiedzy zostaje włączonych wiele kanałów przepływu informacji, a co za tym idzie następuje zwiększanie aktywności i zaangażowania uczącej się osoby².

W ciągu ostatnich kilku lat rozwój elektroniki i informatyki doprowadził do powstania technologii informatycznych odgrywających dużą rolę w procesie komunikowania się między ludźmi. Technologie informacyjne:

- promują systemy wartości ogólnohumanistyczne oraz antywartości,
- stymulują rozwój człowieka,
- umożliwiają dotarcie do wartościowych informacji,
- kształtują i rozwijają postawy ludzi³.

Komputery dotarły do szkół, wprowadziły do życia współczesnego człowieka szybkość i globalność. Za pośrednictwem sieci kablowej, poprzez satelity pozwalają przesyłać dowolne informacje. Odpowiednio wykorzystane są dobrym środkiem dydaktycznym mogącym służyć we wspomaganiu procesu nauczania już od najmłodszych lat.

W procesie nauczania – uczenia się komputer może być wykorzystywany na kilka sposobów oraz w różnych miejscach tego procesu. Wyróżnia się następujące sposoby zastosowania komputera:

- komputer jako nauczyciel,
- komputer jako narzędzie,
- komputer jako uczeń⁴.

---

¹ S. Juszczyk, *Człowiek w świecie elektronicznych mediów – szanse i zagrożenia*, UŚl. Katowice 2000, s. 34.

² J. Bednarek, *Media w nauczaniu*. MIKOM Warszawa 2002, s. 54.

³ W. Walat, *Podręcznik multimedialny – teoria, metodologia, przykłady*. Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2004, s. 55.

Komputerowe wspomaganie procesu nauczania – uczenia się może obejmować:

- przekazywanie wiedzy,
- sprawdzanie wiadomości i umiejętności uczniów,
- rozwijanie zdolności twórczych ucznia,
- wdrażanie do samodzielnego myślenia, a tym samym do samokształcenia⁵.

Komputer może być również stosowany w edukacji wczesnoszkolnej, rozwija samodzielność, zainteresowania. Może też stanowić pomoc, szczególnie dla dzieci niepełnosprawnych.

Komputer wraz z technologią informacyjną stanowią dla edukacji szanse odejścia od wąsko pojmowanego encyklopedyzmu ku kształceniu umiejętności wykorzystania pojawiających się nowych informacji lub też odnajdowania tych, które są potrzebne⁶.

Komputer oprócz wielu korzyści może też mieć wpływ negatywny. Negatywny wpływ na dziecko może dotyczyć aspektu zdrowotnego, rozwoju emocjonalnego i społecznego, sfery motywacyjnej, relacji w rodzinie czy też organizacji dnia.

Komputer i Internet stanowią narzędzia pomagające w nauce, ale nieumiejętnie wykorzystywane mogą być powodem uzależnień. Skutki zagrożeń mogą być odległe w czasie, z tego też względu najczęściej są niedostrzegane i lekceważone. Korzystanie z Internetu może również stać się źródłem uzależnienia. Czas spędzany w sieci to czas odebrany rodzinie, nauce, kontaktom towarzyskim, aktywnemu wypoczynkowi. Uzależnienie od Internetu objawia się rozdrażnieniem przy próbie ograniczenia „surfowania”. Internet dostarcza ogromu gotowych informacji. Może to powodować absorbowanie wiadomości przypadkowych, nieistotnych, wiadomości o niczym. Natłok informacji powoduje, że konieczna jest ich trafna ocena i wybór między tym, co wartościowe, a tym, co bezużyteczne i nieprawdziwe.

Wyniki badań

Badania przeprowadzono w latach 2008–2009. Badaniami objęto (wywiady) 120 uczniów klas trzecich szkół podstawowych (losowo dobranych miejscowości i szkół).

Większość badanych uczniów (68,3%) stwierdziła, iż posiada w domu komputer. Pozostali uczniowie nie posiadają komputera w domu. Na pytanie dotyczące podłączenia do sieci Internetu, 66,7% badanych uczniów nie ma podłączenia do Internetu. Okazuje się, iż wszyscy uczniowie mają możliwości korzystania z komputera. Ci, którzy nie posiadają własnego komputera, mogą korzy-

---

⁴ H. Kryskowiak, *Komputer w nauczaniu*. „Nowa Edukacja” 1999, nr 1, s. 15.

⁵ Tamże, s. 15.

⁶ A. Strykowska, *Rola technologii informacyjnej we współczesnej edukacji*. Multimedialna Biblioteka Pedagogiczna, Toruń 2003, s. 66.

stać w szkole (81,5% badanych), u znajomych (8,9% badanych), w kafejce internetowej (7,8% badanych).

Badani uczniowie wypowiedzieli się również na temat czasu poświęcanego komputerowi.

I tak 33,3% badanych uczniów codziennie po kilka godzin siedzi przed komputerem, 28,3% – poświęca czas na pracę z komputerem kilka razy w tygodniu (3–4 dni po kilka godzin), 27,5% – pracuje z komputerem raz w tygodniu, 8,3% badanych uczniów stwierdziła, że rzadko i sporadycznie korzysta z komputera.

Uczniowie wykorzystują komputer do następujących celów:

- do nauki (26,7% wypowiedzi badanych),
- do słuchania muzyki (25% wypowiedzi),
- oglądania różnych filmów (23,3% wypowiedzi),
- do wyszukiwania różnych informacji niezbędnych do nauki (21,7% wypowiedzi),
- do odrabiania zadań domowych (4,2% wypowiedzi),
- do zabawy (2,5% wypowiedzi uczniów).

Badani uczniowie korzystają również z następujących usług internetowych:

- piszą e-maile (26,7% wypowiedzi),
- odbierają pocztę (16,7% wypowiedzi),
- rozmawiają przez Internet (11,7% wypowiedzi),
- robią zakupy przez Internet (5,8% wypowiedzi),
- czatu i komunikatorów (5,8% wypowiedzi),
- blogu lub fotoblogu (5,0% wypowiedzi).

Uczniom zadano pytanie dotyczące korzystania z komputera i Internetu podczas nauki. Okazuje się, że uczniowie korzystają z komputera i Internetu do pisania różnych tekstów (61,7% wypowiedzi), korzystają z notatnika (20,8% wypowiedzi), rysowania (18,4% wypowiedzi), szukania różnych informacji w zasobach Internetu (60,8% wypowiedzi), korzystania z programów edukacyjnych (37,5% wypowiedzi), innych (nowości techniczne, medyczne, filmy itp.) – 5,8% wypowiedzi uczniów.

Z danych badań wynika, że 35,8% badanych uczniów z programów edukacyjnych zna słowniki (językowe, ortograficzne i inne), 31,7% – poznała encyklopedie, 25% – różne poradniki (m.in. dla rowerzystów, pieszych, gotowani, itp.), 5,8% – zapoznało się z atlasami (krajoznawcze, drogowe, roślin itp.).

Badania wykazały, że szkoły są wyposażone w media i multimedia. 65,8% badanych uczniów stwierdziło, że pracownia komputerowa w ich szkole jest dobrze wyposażona, 30,8% badanych uczniów uważa, iż pracownia komputerowa jest bardzo dobrze wyposażona w odpowiedni sprzęt. Pozostali badani ocenili wyposażenie pracowni jako niedostateczne.

W czasie zajęć w pracowni komputerowej przy jednym komputerze siedzi po dwóch uczniów (80,8% wypowiedzi) lub po trzech (7,5% wypowiedzi

uczniów). Pozostali są zadowoleni, gdyż w ich szkole przypada jeden komputer na jednego ucznia. Większość badanych uczniów (77,5%) ma możliwość korzystania z Internetu w szkole. Internet jest podłączony w pracowni komputerowej – utworzone jest kółko komputerowe (69,2% wypowiedzi), w świetlicy (10,8% wypowiedzi), w bibliotece (7,5% wypowiedzi).

W sieci internetowej uczniowie korzystają: z czatu, blogu, gier, poczty e-mail, muzyki, słowników i encyklopedii, sportu i innych.

Podsumowanie

Badania wykazały, że uczniowie korzystają w praktyce przy odrabianiu lekcji z komputera i Internetu. Szczególnie wykorzystują encyklopedie multimedialne, słowniki, atlasy, ponieważ pomagają im one w nauce.

Szkoły są wyposażone w komputery i mają podłączony Internet. W większości szkoły mają dobrze wyposażoną pracownię komputerową. Jednak wydaje się celowe, aby dyrekcje szkół intensywniej szukały rozwiązań w pozyskiwaniu środków finansowych na jeszcze lepsze wyposażenie szkoły w media i multimedia, szczególnie w dobry sprzęt komputerowy, rzutniki multimedialne itp.

Na uwagę zasługuje też udział rodziców w wychowaniu do mass mediów poprzez umiejętne wprowadzenie dzieci już w młodszym wieku szkolnym w świat wartości kultury. Wychowaniu do odpowiedzialnego korzystania ze środków przekazu sprzyjać może: uczenie dokonywania właściwych wyborów, spędzanie czasu z dzieckiem, lepsze poznanie jego zainteresowań, konsekwencja w ustaleniu czasu i zasad korzystania z dostępnych mediów.

Komputer i Internet mają nieocenioną wartość. Uczniowie zyskują dzięki nim dostęp do wielu dziedzin nauki. Mają do dyspozycji różne zbiory wiedzy, mogą poznawać bogactwo kultury wytworzonej przez człowieka, nawiązywać kontakty z rówieśnikami z różnych stron kraju i świata⁷.

Komputer w nauczaniu początkowym powinien pojawiać się w sposób naturalny, jako wygodne i nowoczesne narzędzie pracy. Wykorzystanie go oraz elementów informatyki w edukacji wczesnoszkolnej stanowi dla dzieci sporą atrakcję. Kształcenie wspomagane komputerem staje się bardziej skuteczne, ponieważ można osiągnąć odpowiednie wyniki z odpowiednio określonymi celami kształcenia⁸.

Bibliografia

- Balińska E., *Jak wykorzystuję komputer i Internet w swojej pracy*. Materiały III Krajowej Konferencji Informatyka w szkole, Mielec 2001.
- Bednarek J., *Media w nauczaniu*. MIKOM Warszawa 2002.
- Juszczak S., *Człowiek w świecie elektronicznych mediów – szanse i zagrożenia*. UŚI. Katowice 2000.

⁷ E. Balińska, *Jak wykorzystuję komputer i Internet w swojej pracy*. Materiały III Krajowej Konferencji Informatyka w szkole, Mielec 2001, s. 373.

⁸ www.profesor.pl

Kryskowiak H., *Komputer w nauczaniu*. „Nowa Edukacja”, 1999, nr 1.

Strykowska A., *Rola technologii informacyjnej we współczesnej edukacji*.

Multimedialna Biblioteka Pedagogiczna Toruń 2003.

Walat W., *Podręcznik multimedialny – teoria, metodologia, przykłady*.

Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2004.

www.profesor.pl